Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Ulla Nikulainen	Suomi.fi	18.08.2026 14:50:56 UTC+03:00

Lausunto koskien Varpaisjärven osa-aikaisen soteaseman yhdistämistä Lapinlahden laajaan sote-asemaan

Kunnanhallitus 17.8.2026 § 150
309/06.00.00/2026

Valmistelija kunnanjohtaja Henri Ruotsalainen, 040 488 3011, henri.ruotsalainen@lapinlahti.fi

Yleisten palveluiden lautakunta on 18.06.2026 § 69 päättänyt esittää aluehallitukselle ja edelleen hyvinvointialueen aluevaltuustolle Varpaisjärven osa-aikaisen soteaseman yhdistämistä Lapinlahden laajaan soteasemaan 1.11.2026 alkaen.

Lapinlahden kunta katsoo, että esitetty muutos heikentäisi merkittävästi Varpaisjärven alueen asukkaiden palvelujen saavutettavuutta ja saatavuutta sekä olisi ristiriidassa hyvinvointialueen tavoitteiden kanssa turvata palvelut koko alueella yhdenvertaisesti. Siksi Lapinlahden kunta vastustaa Varpaisjärven osa-aikaisen soteaseman vastaanottotoiminnan yhdistämistä Lapinlahden laajaan soteasemaan 1.11.2026 alkaen.

Lausuntonaan Lapinlahden kunta toteaa seuraavaa:

Palvelujen saavutettavuus heikkenee
Vaikka Varpaisjärven soteasema toimii tällä hetkellä osa-aikaisena ja palveluja tuotetaan osin Lapinlahdelta käsin, on Varpaisjärven toimipisteellä edelleen tärkeä merkitys alueen asukkaille. Erityisesti ikääntyneiden, pitkäaikaissairaiden, monisairaiden sekä niiden kuntalaisten näkökulmasta, joilla ei ole mahdollisuutta käyttää omaa autoa tai digitaalisia palveluja, lähipalvelun säilyminen on keskeistä.

Valmistelutekstissä todetaan, että osa asioinnista voidaan hoitaa digitaalisesti. Kunta muistuttaa, että digitaalisten palvelujen käyttömahdollisuudet eivät jakaudu tasapuolisesti eri väestöryhmien kesken. Digitaalisten palveluiden kehittäminen on tärkeää, mutta niiden ei tule muodostua perusteeksi fyysisten palvelujen poistamiselle alueilla, joissa väestörakenne painottuu ikääntyneisiin asukkaisiin.

Valmistelussa perustellaan muutosta sillä, että jo nykyisellään osa asukkaista joutuu kulkemaan pitkiä matkoja palveluihin. Lapinlahden kunta ei pidä tätä perustetta hyväksyttävänä. Pitkien asiointimatkojen olemassaolo muualla hyvinvointialueella ei voi olla peruste lisätä palvelujen saavutettavuusongelmia uusilla alueilla.

Yhdenvertaisuuden näkökulmasta tavoitteena tulee olla palvelujen kohtuullinen saavutettavuus kaikille asukkaille, ei palvelujen keskittäminen sillä perusteella, että osalla väestöstä matkat ovat jo ennestään pitkiä.

Varpaisjärven ja Lapinlahden välinen joukkoliikenne on valmistelutekstissä kuvattu osittain toimivaksi. Käytännössä joukkoliikenteen tarjonta ei kuitenkaan mahdollista kaikille asiakasryhmille sujuvaa asiointia sosiaali- ja terveyspalveluissa. Erityisesti ikääntyneiden ja toimintarajoitteisten henkilöiden kohdalla palvelujen saavutettavuus vaikeutuu olennaisesti.

Vaikutukset Lapinlahden soteaseman palvelukykyyn
Vaikka valmistelutekstissä arvioidaan yhdistämisen vahvistavan palvelujen saatavuutta, Lapinlahden kunta pitää tärkeänä arvioida myös vaikutuksia Lapinlahden soteaseman kuormitukseen.

Varpaisjärven toimipisteen asiakkaiden siirtyminen kokonaisuudessaan Lapinlahdelle lisää vastaanottopalvelujen kysyntää, asiointimääriä sekä tilojen käyttöastetta Lapinlahden toimipisteessä. Muutos voi johtaa tilanteeseen, jossa

palvelut ruuhkautuvat ja palvelujen saatavuus heikkenee sekä Lapinlahden että Varpaisjärven alueen asukkaille.

Esityksessä ei ole esitetty riittäviä vaikutusarvioita siitä, kuinka lisääntyvä asiakasmäärä vaikuttaa jonotusaikoihin, henkilöstön riittävyyteen, tilakapasiteettiin tai palvelujen todelliseen saavutettavuuteen.

Taloudelliset perusteet riittämättömiä ja vaikutuksen alueen elinvoimaan kielteisiä
Kunta tunnistaa hyvinvointialueen taloudelliset haasteet ja palvelujärjestelmän kehittämistarpeet. Päätöksenteon tueksi tulee kuitenkin esittää konkreettiset ja todennettavat laskelmat siitä, millaiset säästöt toiminnan yhdistämisestä syntyvät ja millaisia kustannusvaikutuksia palvelujen saavutettavuuden heikkeneminen aiheuttaa esimerkiksi kuljetusten, kotiin vietävien palvelujen tai erikoissairaanhoidon tarpeen kasvun kautta.

Esitys ei sisällä euromääräisiä arvioita saavutettavista säästöistä eikä vaihtoehtoisten toimintamallien vertailua. Näin ollen päätöksentekijöillä ei ole käytettävissään riittävää tietopohjaa muutoksen kokonaisvaikutusten arvioimiseksi.

Sosiaali- ja terveyspalvelut muodostavat merkittävän osan maaseutualueiden peruspalveluverkkoa. Lähipalveluiden säilyminen vaikuttaa myös alueen houkuttelevuuteen, asukkaiden turvallisuuden tunteeseen sekä mahdollisuuksiin asua omalla kotiseudulla eri elämäntilanteissa. Varpaisjärven osa-aikaisen soteaseman sulkeminen vie alueelta työpaikkoja ja vaikuttaa negatiivisesti apteekkiliiketoimintaan.

Varpaisjärven soteaseman toiminnan päättäminen heikentäisi alueen palvelurakennetta ja lähettäisi kielteisen viestin maaseutualueiden tulevaisuudesta. Kunnan näkemyksen mukaan hyvinvointialueen tulee ensisijaisesti etsiä ratkaisuja, joilla palveluja voidaan kehittää ja uudistaa lähipalveluperiaatetta säilyttäen.

Yhteenveto
Lapinlahden kunta katsoo, ettei Varpaisjärven osa-aikaisen soteaseman yhdistämiselle Lapinlahden laajaan soteasemaan ole esitetty sellaisia palvelullisia, taloudellisia tai yhdenvertaisuusnäkökulmasta kestäviä perusteita, jotka oikeuttaisivat lähipalvelun lakkauttamisen.

Lapinlahden kunta vastustaa esitettyä yhdistämistä ja puoltaa Varpaisjärven soteaseman toiminnan jatkamista osana lähipalveluverkkoa.

Esittelijä Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää

antaa lausuntonaan yllä olevan.

Päätös

Kunnanhallitus päätti

antaa lausuntonaan yllä olevan seuraavilla lisäyksillä: Varpaisjärven terveysaseman vuokrakustannukset (150 000 euroa/vuosi) ovat vain promillen kymmenys hyvinvointialueen toimintakuluista. Muutos hankaloittaa perheiden elämää, jos terveysasemapalvelut siirtyvät pois ja samalla kauppa- yms. asiointi siirtyy Varpaisjärveltä muualle. KELA-taksiasiointi lisääntyy ja kokonaisuudessaan palveluiden siirtäminen pois vaikuttaa Varpaisjärven elinkeinoelämään negatiivisesti.

Pöytäkirjamerkintä: Valtuuston puheenjohtaja Anne Kumpusalo-Kumpulainen (Pohjois-Savon hyvinvointialueen yleispalveluiden lautakunnan jäsen), kunnanhallituksen puheen johtaja Kari Virranta (Viitostien Ykköstilat Oy:n hallituksen puheenjohtaja) ja valtuuston 2. puheenjohtaja Minna Rissanen

(Viitostien Ykköstilat Oy:n hallituksen jäsen) poistuivat kokouksesta esteellisenä asiankäsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Puheenjohtajana tämän pykälän käsittelyn aikana toimi kunnanhallituksen varapuheenjohtaja Terttu Ruotsalainen.

Pöytäkirja, johon tämä päätös sisältyy, on asetettu yleisesti nähtäväksi 18.8.2026.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa.

18.8.2026

Ulla Nikulainen
hallintojohtaja

Muutoksenhakuohje koskee pykäliä: § 150

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.